

APEL Nr 3/21/P-VIII
PREZYDIUM NACZELNEJ RADY LEKARSKIEJ
z dnia 25 lutego 2021 r.

do Ministra Zdrowia
o podjęcie działań zmierzających do ograniczenia palenia tytoniu

Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej apeluje, aby przy okazji toczących się obecnie prac Sejmu RP nad projektem ustawy o zmianie ustawy o podatku akcyzowym (nr druku sejmowego 860), zainicjowana została dyskusja nt. możliwości wpływu polityki rządu na prozdrowotne zachowania społeczeństwa poprzez opodatkowanie wyrobów nikotynowych.

Konsumpcja papierosów i narażenie na działanie dymu tytoniowego są corocznie przyczyną śmierci i chorób w Polsce około 60-70 tys. ludzi. Niestety liczba ta, pomimo ogólnoswiatowych trendów i rosnącej mody na niepalenie nie maleje. Świadczyć to może, iż przyjęta przez rząd polityka antynikotynowa, szczególnie w zakresie finansowych i podatkowych stymulantów porzucania palenia nie jest w pełni skuteczna, a możliwości podatku akcyzowego jako daniny, która w założeniu powinna przyczyniać się do ograniczenia palenia, nie są w pełni wykorzystywane. Co istotne, zgodnie z art. 6 Ramowej Konwencji Światowej Organizacji Zdrowia o Ograniczeniu Użycia Tytoniu z 21 maja 2003 r. środki cenowe i podatkowe, jakie mogą podjąć państwa, stanowią najskuteczniejszy sposób ograniczania konsumpcji wyrobów tytoniowych przez różne grupy społeczne, a w szczególności ludzi młodych.

Papierosy ciągle pozycjonowane są na pierwszym miejscu wśród produktów nikotynowych, przez które następuje inicjacja nikotynowa. Zgodnie z opublikowanymi ostatnio danymi Komisji Europejskiej obejmującymi wszystkie państwa członkowskie oraz Zjednoczone Królestwo, 8 na 10 przebadanych osób przyznało, iż pierwszy kontakt z nikotyną miały właśnie dzięki papierosom. Na drugim miejscu za inicjację odpowiada tytoń samodzielnie skręcany do palenia. Na końcu listy znalazły się tytoń do żucia i tytoń do podgrzewania, w przypadku których znaczenie w inicjacji tego uzależnienia było marginalne. Co więcej, jak wskazała Komisja dane te nie zmieniły się znacząco od 2017 r.

Polska jest krajem, gdzie poziom opodatkowania papierosów jest jednym z najniższych w Unii Europejskiej. Powoduje to, iż jest to produkt bardzo dostępny cenowo nie tylko dla młodzieży, ale i dla osób mniej zamożnych i słabiej wykształconych, co sprzyja wejściu w nałóg. Dobitym dowodem na to są wyniki analiz przedstawionych przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - PZH, którego badania wykazały, iż papierosy są głównym medium inicjacji nikotynowej w Polsce. Ponad 52% młodych ludzi przyznaje, iż swoją niechlubną przygodę z nałogiem nikotynowym rozpoczęło z papierosem. W dalszej kolejności wymieniane są produkty takie jak papierosy elektroniczne (30,5%), tabaka (4,4%) czy papierosy ręcznie skręcane (3,2%). Z kolei na końcu zestawienia znalazły się tytoń do podgrzewania i snus z wynikiem odpowiednio 0,2% i 0,1%.

Warto w tym miejscu wskazać, iż polski rynek papierosów zdominowany został przez papierosy najtańsze. Ich ceny nierzadko oscylują na analogicznych poziomach jak kilka lat temu. Z tego też względu, koniecznym jest podjęcie odpowiednich kroków fiskalnych, aby skutecznie zminimalizować to zjawisko. Zgodnie z koncepcją podatku akcyzowego, prócz celów fiskalnych podatek ten ma za zadanie modelowanie odpowiedniego, prozdrowotnego zachowania konsumentów. Narzędziem realizacji tego postulatu powinna być podwyżka akcyzy kwotowej na papierosy. Jeżeli bowiem podstawowym celem podatku akcyzowego nakładanego na papierosy jest odwodzenie konsumentów od palenia, podatek ten powinien być pobierany od zachowania, do którego konsumenci mają być zniechęceni, czyli w tym wypadku od liczby palonych papierosów. Pozwoli to na realizację postulatu zmniejszenia dostępności cenowej papierosów wśród konsumentów oraz ich spożycia. Przychody państwa z tytułu podatku akcyzowego w pierwszej kolejności powinny natomiast zasilać budżet publicznego płatnika świadczeń opieki zdrowotnej.

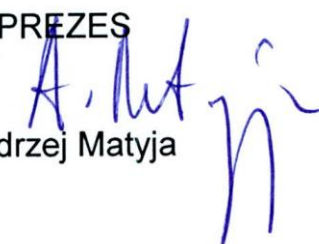
Mając na uwadze powyższe, Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej apeluje o podjęcie działań zmierzających do ograniczenia palenia tytoniu w tym zmianę obecnego poziomu opodatkowania papierosów oraz tym samym możliwością ograniczenia spożycia tych wyrobów wśród polskiego społeczeństwa.

SEKRETARZ

Marek Jodłowski

PREZES

Andrzej Matyja